

Regionaal Risicoprofiel Flevoland 2014

Inhoud

Managementsamenvatting	2	
Wet veiligheidsregio's en risicoprofiel	3	
Wat is een risicoprofiel?	3	
Aanpak Risicoprofiel Flevoland	4	
1	Inleiding	6
1.1	Achtergrond van het regionaal risicoprofiel	6
1.2	Wet veiligheidsregio's en risicoprofiel	7
1.3	Wat is een risicoprofiel?	7
1.4	Waarom een risicoprofiel?	8
1.5	Uitvoering project	8
1.6	Leeswijzer	9
2	Ligging en typering Flevoland	10
3	Methode	14
3.1	Inleiding	14
3.2	Processchema 'Handreiking Regionaal Risicoprofiel'	14
3.2.1	Risico-inventarisatie	15
3.2.2	Risicobeeld en risicoduiding	15
3.2.3	Risicoanalyse	15
4	Beïnvloedingsanalyse	19
4.1	Inleiding	19
4.2	Wat is een Beïnvloedingsanalyse?	19
4.3	Wie voert de beïnvloeding analyse uit?	20
4.4	Stappenplan beïnvloeding analyse	20

Managementsamenvatting

Voor u ligt het regionaal risicoprofiel Flevoland 2014. Het wijkt in zoverre af van het risicoprofiel Flevoland 2011-2014 dat de accenten binnen de kaders van de landelijke handreiking Regionaal Risicoprofiel zijn verlegd.

- Er is niet uitgegaan van theoretische scenario's maar van incidenten die zich echt hebben voorgedaan.
- De prioritering in het regionaal risicoprofiel is verschoven naar het middensegment om, in overeenstemming met de bestuurlijke wens, een realistische beïnvloedingsanalyse te bewerkstelligen.
- De onderwerpen, welke worden opgenomen in de Nationale Risicobeoordeling zullen landelijk worden uitgewerkt. Veiligheidsregio Flevoland levert hier een actieve bijdrage aan.
- De beïnvloedingsanalyse blijft niet beperkt tot de capaciteitsanalyse van de hulpdiensten maar weegt ook de inspanningen van de risicohouders en de participatie van de veiligheidsregio bij de partners in het publieke domein, in afstemming met de bestuurlijke netwerkkarten, mee.
- Het risicoprofiel met beïnvloedingsanalyse richt zich niet meer op het eenmalig produceren van een niet levend document, maar werkt naar een continue samenwerking tussen alle partijen waarbij jaarlijks, in managementsamenvatting, de inspanningen en de weging van crisistypen worden gewogen op waarschijnlijkheid en impact. Het risicobeeld wordt daarmee een dynamisch beeld.

In de afgelopen periode is vooral geïnvesteerd in het netwerken met veiligheidspartners en andere partners in het publieke domein om structureel verder te werken aan risicobeoordeling. Daarbij blijkt dat veel van hen ook een risicoanalyse hanteren. De communicatie over het regionaal risicoprofiel is echter nog niet gelegd en vormt een aanleiding om nauwer met elkaar samen te werken als het gaat om risicobeoordeling. In dit regionaal risicoprofiel wordt nog wel uitgegaan van aannames, op basis van een QuickScan. Inmiddels wordt al invulling gegeven aan de verbetering van de beoordeling van de risicoanalyse door per crisistype/scenario in expertmeetings met de overige partners in het publieke domein nader af te stemmen.

De algemene constatering is dat het ontbreekt aan een structurele samenwerking om de risicoanalyses naast elkaar te leggen en te verbinden.

Dit regionaal risicoprofiel Flevoland 2014 vormt een algemene beoordeling van de risico's. Met de veiligheidspartners zal per crisistype worden gewerkt aan de verbetering van de gezamenlijke beoordeling en de mogelijke verbetering of de verantwoorde acceptatie van risico's.

Aanbeveling: Een structureel overleg t.b.v. het monitoren van ontwikkelingen en het actueel houden van het regionaal risicoprofiel inrichten.

Wet veiligheidsregio's en risicoprofiel

In oktober 2010 trad de Wet veiligheidsregio's in werking. Deze wet heeft als primair doel om de rampenbestrijding en crisisbeheersing in Nederland te verbeteren en te versterken. Door de brandweezorg, de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, de rampenbestrijding en crisisbeheersing en de politie op regionaal niveau bijeen te brengen wordt niet alleen de slagkracht vergroot, maar wordt ook de onderlinge eenheid, eenduidigheid en eenvoud in de aanpak bereikt.

In artikel 15 van de wet is een verplichting opgenomen om een risicoprofiel op te stellen. Een dergelijk risicoprofiel bevat een risico-inventarisatie en analyse van de te benoemen dreigingen in de regio. Vervolgens wordt in kaart gebracht welke capaciteiten benodigd en aanwezig zijn om deze dreigingen het hoofd te bieden.

Het risicoprofiel wordt door het Algemeen Bestuur van de veiligheidsregio vastgesteld, na consultatie van de gemeenteraden van gemeenten in Flevoland. Conform artikel 15 van de Wet veiligheidsregio's worden o.a. de regionale eenheid van politie, Politie Midden Nederland, Rijkswaterstaat Midden-Nederland, IJsselmeergebied en Waterschap Zuiderzeeland in aanloop hier naar toe tevens gevraagd hun zienswijze kenbaar te maken¹. Uit bijeenkomsten van de Kerngroep Regionaal Risicoprofiel is naar voren gekomen, dat deze partners eveneens een risicoprofiel maken. Een structurele samenwerking om de risicoanalyses naast elkaar te leggen en te verbinden, zal bijdragen aan een krachtig regionaal risicoprofiel.

Wat is een risicoprofiel?

Het regionaal risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in een veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden.

De risico-inventarisatie omvat een overzicht van de aanwezige risicovolle situaties en de verschillende soorten incidenten die zich daardoor kunnen voordoen.

In de risicoanalyse worden de geïnventariseerde gegevens nader beoordeeld, vergeleken en geïnterpreteerd.

Op basis van de conclusies kan het bestuur van de veiligheidsregio strategische beleidskeuzes maken over de ambities voor de risico- en crisisbeheersing en de inspanningen voor onderlinge afstemming met de crisispartners. Dit geldt voor brandweer en GHOR, maar ook zullen in het kader van multidisciplinaire taken met de gemeenten, de politie en overige partners waaronder waterschappen, Defensie, vitale infrastructuur en Rijkswaterstaat afspraken moeten worden gemaakt.

Deze ambities worden vastgelegd in het beleidsplan van de veiligheidsregio.

Jaarlijks worden voor het risicoprofiel betekenisvolle ontwikkelingen voor zoveel als mogelijk al in het regionaal profiel verwerkt.

1. ¹ Artikel 15 Wet Veiligheidsregio's, lid 4.

Aanpak Risicoprofiel Flevoland

Het regionaal risicoprofiel Flevoland is opgesteld in opdracht van de Veiligheidsdirectie van de regio, onder projectleiderschap van het hoofd risicobeheersing van brandweer Flevoland.

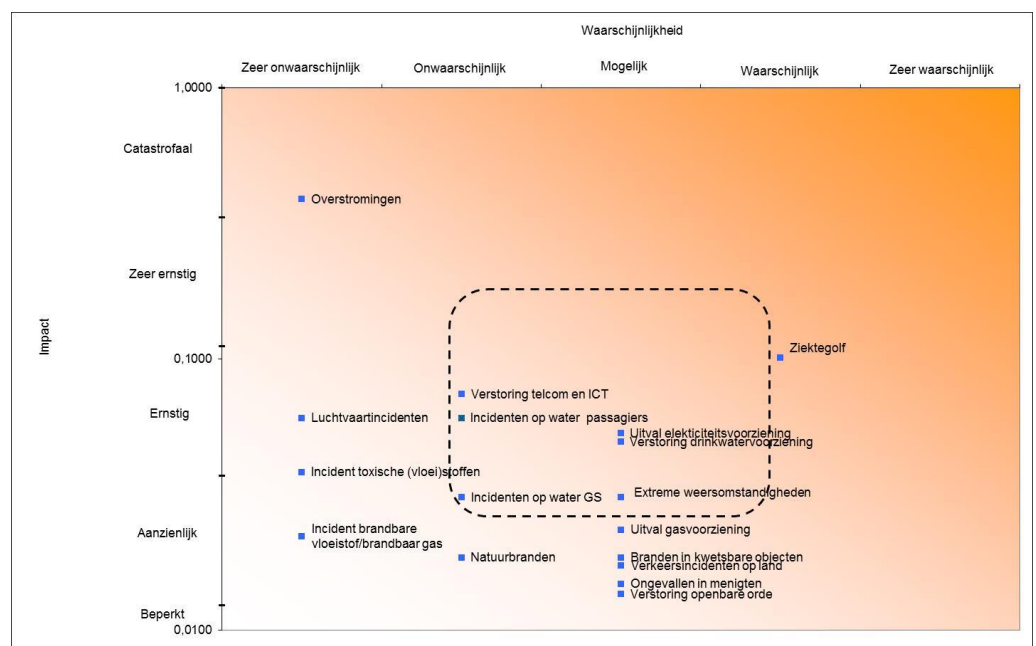
Het risicoprofiel is opgesteld met betrokkenheid van een multidisciplinaire kerngroep (met brandweer, politie, GHOR, gemeenten, provincie, RWS en waterschap) en een klankbordgroep (met onder andere nutsbedrijven, Defensie, SAMIJ en Pro Rail).

Om te komen tot een actualisatie van het regionaal risicoprofiel 2011-2014 zijn de volgende stappen vervolgens doorlopen:

- Risico-inventarisatie: alle voor Flevoland relevante risico's zijn geïnventariseerd. Een belangrijke basis hiervoor is de Provinciale risicokaart, aangevuld met informatie zoals bijvoorbeeld ruimtelijke informatie over de vitale infrastructuur.
- Risicobeeld en risicoduiding: de context en de spreiding van de in voorgaande stap geselecteerde risico's is vervolgens nader uitgewerkt.
- Risicoanalyse: van de geselecteerde scenario's is de impact/gevolg en de kans/waarschijnlijkheid bepaald op basis van statistische gegevens en/of expert-judgement.

Overigens is bij het opstellen van de scenario's geen rekening gehouden met domino-effecten, conform de Handreiking en zoals afgesproken in de Kerngroep.

Op basis van deze beoordeling is een risicodiagram opgesteld. Dit risicodiagram geeft een overzicht van de relevante dreigingen, op een onderling vergelijkbare wijze. Het risicodiagram geeft een totaalbeeld van een gemiddelde score op alle impactcriteria die zijn benoemd.

Figuur 3.3 Risicodiagram Flevoland

Het regionaal risicoprofiel Flevoland 2014 vormt een algemene beoordeling van de risico's. Het beeld van het regionaal risicobeeld is aan de hand van daadwerkelijke incidenten bijgesteld en wijkt marginaal af van het risicoprofiel 2011-2014. (bijlage 1)

De volgende crisistypen in het middengebied van het risicoprofiel worden verder uitgewerkt.

- Extreme weersomstandigheden;
- Verstoring drinkwater;
- Uitval elektra;
- Verstoring ICT en communicatie;
- Waterincidenten met passagiersvervoer;
- Waterincidenten met gevaarlijke stoffen.

De crisistypen, overstroming, ziektegolf en kernincidenten worden opgenomen in de Nationale Risicobeoordeling zullen landelijk worden uitgewerkt. Veiligheidsregio Flevoland levert hier een actieve bijdrage aan.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond van het regionaal risicoprofiel

Voor u ligt het regionaal risicoprofiel Flevoland 2014. Het wijkt in zoverre af van het risicoprofiel Flevoland 2011-2014 dat de accenten binnen de kaders van de landelijke handreiking Regionaal Risicoprofiel zijn verlegd.

- Er is niet uitgegaan van theoretische scenario's maar van incidenten die zich echt hebben voorgedaan.
- De prioritering in het regionaal risicoprofiel is verschoven naar het middensegment om, in overeenstemming met de bestuurlijke wens, een realistische beïnvloedingsanalyse te bewerkstelligen.
- De onderwerpen, welke worden opgenomen in de Nationale Risicobeoordeling zullen landelijk worden uitgewerkt. Veiligheidsregio Flevoland levert hier een actieve bijdrage aan.
- De beïnvloedingsanalyse blijft niet beperkt tot de capaciteitsanalyse van de hulpdiensten maar weegt ook de inspanningen van de risicohouders en de participatie van de veiligheidsregio bij de partners in het publieke domein, in afstemming met de bestuurlijke netwerkkaarten, mee.
- Het risicoprofiel met beïnvloedingsanalyse richt zich niet meer op het eenmalig produceren van een niet levend document, maar werkt naar een continue samenwerking tussen alle partijen waarbij jaarlijks, in managementsamenvatting, de inspanningen en de weging van crisistypen worden gewogen op waarschijnlijkheid en impact. Het risicobeeld wordt daarmee een dynamisch beeld.

In de afgelopen periode is vooral geïnvesteerd in het netwerken met veiligheidspartners en andere partners in het publieke domein om structureel verder te werken aan risicobeoordeling. Daarbij blijkt dat veel van hen ook een risicoanalyse hanteren. De communicatie over het regionaal risicoprofiel is echter nog niet gelegd en vormt een aanleiding om nauwer met elkaar samen te werken als het gaat om risicobeoordeling. In dit regionaal risicoprofiel wordt nog wel uitgegaan van aannames, op basis van een QuickScan. Inmiddels wordt al invulling gegeven aan de verbetering van de beoordeling van de risicoanalyse door per crisistype/scenario in expertmeetings met de overige partners in het publieke domein nader af te stemmen.

In dit hoofdstuk worden aanleiding en achtergrond van het regionaal risicoprofiel behandeld.

De algemene constatering is dat het ontbreekt aan een structurele samenwerking om de risicoanalyses naast elkaar te leggen en te verbinden.

Dit regionaal risicoprofiel Flevoland 2014 vormt een algemene beoordeling van de risico's. Met de veiligheidspartners zal per crisistype worden gewerkt aan de verbetering aan de gezamenlijke beoordeling en de mogelijke verbetering of de verantwoorde acceptatie van risico's.

Advies: Een structureel overleg t.b.v. het monitoren van ontwikkelingen en het actueel houden van het regionaal risicoprofiel inrichten.

1.2 Wet veiligheidsregio's en risicoprofiel

In oktober 2010 trad de Wet veiligheidsregio's in werking. Deze wet heeft als primair doel om de rampenbestrijding en crisisbeheersing in Nederland te verbeteren en te versterken. Door de brandweezorg, de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, de rampenbestrijding en crisisbeheersing en de politie op regionaal niveau bijeen te brengen wordt niet alleen de slagkracht vergroot, maar wordt ook de onderlinge eenheid en, eenduidigheid en *eenvoud* in de aanpak bereikt.

In artikel 15 van de wet is een verplichting opgenomen om een risicoprofiel op te stellen. Een dergelijk risicoprofiel bevat een risico-inventarisatie en analyse van de te benoemen dreigingen in de regio. Vervolgens wordt in kaart gebracht welke capaciteiten benodigd en aanwezig zijn om deze dreigingen het hoofd te bieden.

Het risicoprofiel wordt door het Algemeen Bestuur van de veiligheidsregio vastgesteld, na consultatie van de gemeenteraden van gemeenten in Flevoland². Conform artikel 15 van de Wet Veiligheidsregio's worden o.a. de regionale eenheid van politie, Politie Midden Nederland, Rijkswaterstaat Midden-Nederland, IJsselmeergebied en Waterschap Zuiderzeeland in aanloop hier naar toe tevens gevraagd hun zienswijze kenbaar te maken³. Uit bijeenkomsten van de Kerngroep Regionaal Risicoprofiel is naar voren gekomen, dat deze partners eveneens een risicoprofiel maken. Een structurele samenwerking om de risicoanalyses naast elkaar te leggen en te verbinden, zal bijdragen aan een krachtig regionaal risicoprofiel.

1.3 Wat is een risicoprofiel?

Het regionaal risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in een veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden.

De risico-inventarisatie omvat een overzicht van de aanwezige risicovolle situaties en de verschillende soorten incidenten die zich daardoor kunnen voordoen.

In de risicoanalyse worden de geïnventariseerde gegevens nader beoordeeld, vergeleken en geïnterpreteerd.

Op basis van de conclusies kan het bestuur van de veiligheidsregio strategische beleidskeuzes maken over de ambities voor de risico- en crisisbeheersing en de inspanningen voor onderlinge afstemming met de crisispartners. Dit geldt voor brandweer en GHOR, maar ook zullen in het kader van multidisciplinaire taken met de gemeenten, de politie en overige partners waaronder waterschappen, Defensie, vitale infrastructuur en Rijkswaterstaat afspraken moeten worden gemaakt.

2. ² Artikel 15 Wet Veiligheidsregio's, lid 3

3. ³ Artikel 15 Wet Veiligheidsregio's, lid 4.

Deze ambities worden vastgelegd in het beleidsplan van de veiligheidsregio.

Jaarlijks worden voor het risicoprofiel betekenisvolle ontwikkelingen voor zoveel als mogelijk al in het regionaal profiel verwerkt.

1.4 Waaron een risicoprofiel?

Een complexe samenleving als de Nederlandse moet adequaat kunnen insprijngen op vele soorten veiligheidsrisico's. Ordeverstoringen, overstromingen en treinongevallen, maar bijvoorbeeld ook infectieziekten en uitval van nutsvoorzieningen vormen een continue bedreiging van de vitale belangen in de samenleving. Om deze bedreigingen het hoofd te kunnen bieden, moeten overheidsinstanties, bedrijfsleven en de burger nauw samenwerken. Elke regio herbergt specifieke risico's waarvoor gericht beleid van de veiligheidsregio en haar partners nodig kan zijn. Het regionaal risicoprofiel is bedoeld om inzicht in de aanwezige risico's te krijgen. Op basis van dit inzicht kan het veiligheidsbestuur strategisch beleid voeren om de aanwezige risico's te voorkomen en te beperken en om de crisisbeheersingsorganisatie op specifieke risico's voor te bereiden. Ook biedt het een basis voor de risicocommunicatie naar de burgers.

1.5 Uitvoering project

Het regionaal risicoprofiel voor Flevoland is opgesteld in opdracht van de Veiligheidsdirectie van de regio, onder projectleiderschap van het hoofd Risicobeheersing van Brandweer Flevoland.

Het risicoprofiel is opgesteld met betrokkenheid van een multidisciplinaire kerngroep en een klankbordgroep Regionaal Risicoprofiel.

Zoals eerder opgemerkt onder paragraaf 1.2. blijkt een aantal van de partners soortgelijke risicoprofielen te maken. Daarom is besloten om een kerngroep samen te stellen. De kerngroep Regionaal Risicoprofiel komt structureel 10 maal per jaar bij elkaar om de ontwikkelingen in de regio te monitoren en voortvarend op te nemen in het risicoprofiel.

In de kerngroep Regionaal Risicoprofiel zijn de volgende disciplines vertegenwoordigd:

- Brandweer Flevoland;
- Politie Midden Nederland;
- GHOR;
- Gemeenten in Flevoland;
- Provincie Flevoland;
- Waterschap Zuiderzeeland;
- Rijkswaterstaat Midden-Nederland

Per thema/crisistype/scenario kan er aanleiding zijn om andere betrokken organisaties uit te nodigen. De kerngroep wordt op specifieke onderwerpen uitgebreid naar een klankbordgroep. Dit kunnen o.a. de volgende organisaties zijn:

- defensie;
- nutsbedrijven;
- SAMIJ;
- Pro Rail.
- Staatsbosbeheer

De namen van de betrokken personen zijn opgenomen in bijlage

Advies: Bij de uitwerking van crisistypen en scenario's meer partners uit het publieke domein betrekken, dan de traditionele veiligheidspartners.

1.6 Leeswijzer

Dit rapport is als volgt opgebouwd:

In hoofdstuk 1 staan de aanleiding, achtergrond en betrokken partijen beschreven.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de ligging en typering van de regio.

In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de gevolgde methode. Deze methode doorloopt een aantal processtappen, conform de landelijke Handreiking Regionaal Risicoprofiel.

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de beïnvloedingsanalyse.

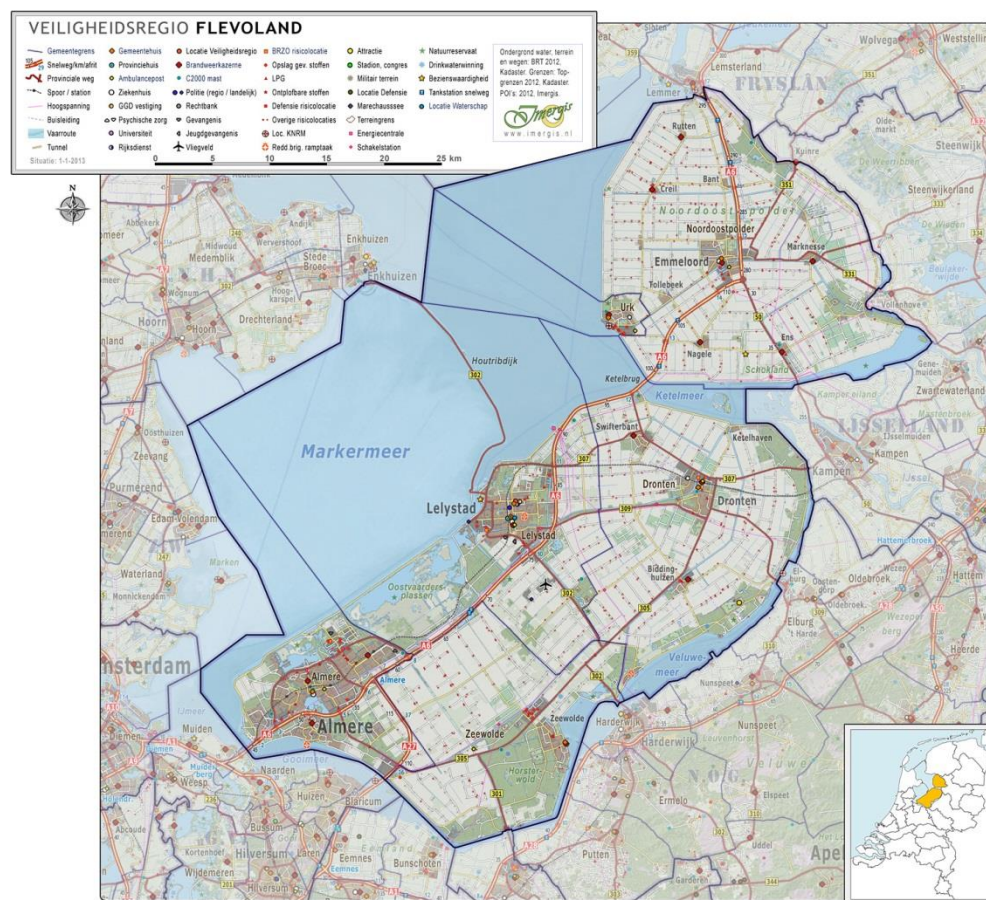
In de bijlages zal aanvullende documentatie worden opgenomen.

2 Ligging en typering Flevoland

Veiligheidsregio Flevoland valt samen met de grenzen van de provincie Flevoland. De regio bestaat uit een zestal gemeenten, namelijk: Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde. Op dit moment wonen er in Flevoland meer dan 398.441 mensen op een gebiedsoppervlakte van ongeveer 2.500 km². Qua aantal inwoners is Almere de grootste gemeente. In figuur 2.1 is een aantal kerncijfers van de regio opgenomen. In figuur 2.2 is een overzichtskaart gegeven van regio Flevoland. In figuur 2.3 is de positionering van regio Flevoland ten opzichte van aangrenzende regio's weergegeven.

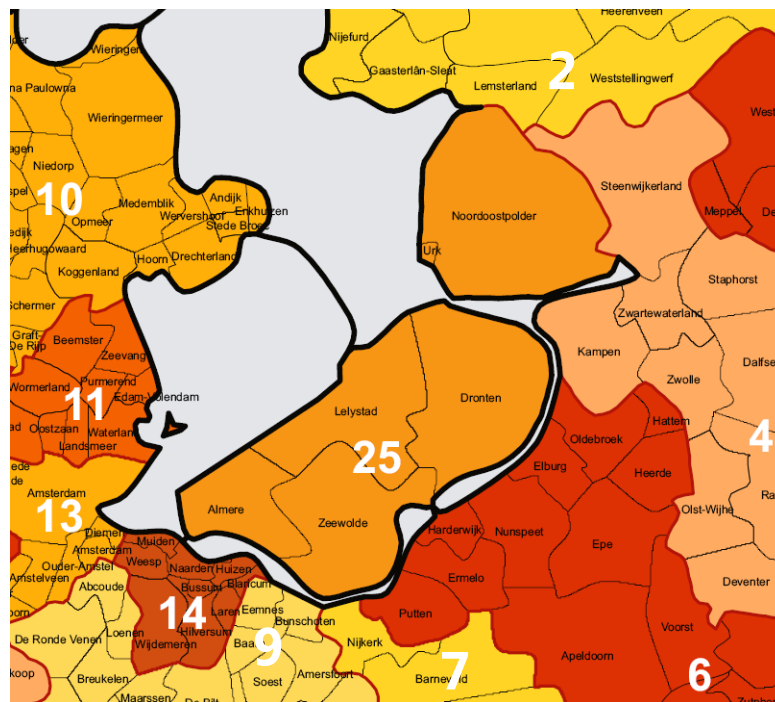
Kerncijfers Flevoland 2009	Almere	Dronten	Lelystad	Noordoostpolder	Urk	Zeewolde	Totaal Flevoland
Bevolkingsaantallen	195.200	40.700	75.900	46.400	19.200	21.300	398.600
Woningvoorraad	77.600	17.200	32.400	18.900	5.400	8.000	159.500
Werkgelegenheid	77.700	15.200	35.900	23.400	8.400	11.000	

Figuur 2.1 Kerncijfers regio Flevoland voor 2013⁴

Figuur 2.2 Overzichtskaart van veiligheidsregio Flevoland⁵ Bron: Jan-Willem van Aalst – www.imergis.nl

⁴ <http://www.flevoland.nl/flevoland-in-beeld-en-cij/Feiten-en-cijfers/downloads/kerncijfers/>

Figuur 2.3·Aangrenzende regio's

Aangrenzende veiligheidsregio's zijn:

- Noord-Holland Noord (10);
- Zaanstreek-Waterland (11);
- Amsterdam-Amstelland (13)
- Gooi- en Vechtstreek(14);
- Utrecht (9);
- Gelderland-Midden (7);
- Noord- en Oost-Gelderland (6);
- IJsselland 4);
- Fryslân (2).

Water speelt een grote rol in Flevoland. Ongeveer veertig procent van het totale oppervlak bestaat uit het water van het IJsselmeer, Markermeer en de Randmeren. Hieruit volgt de coördinerende rol die Veiligheidsregio Flevoland heeft in het kader van de Samenwerkingsregeling voor de ongevallenbestrijding in het IJsselmeergebied (SAMIJ).

De gehele regio Flevoland ligt onder NAP (Normaal Amsterdams Peil), met uitzondering van het voormalige eiland Urk dat (gedeeltelijk) boven NAP is gelegen. Een aantal gebieden binnen de regio ligt meer dan 4 meter onder NAP.

- Flevoland kent 2 algemene ziekenhuizen, in de steden Almere en Lelystad, waar 24 uur per dag patiënten verblijven.
- De enige luchthaven van de regio ligt in de gemeente Lelystad. Het compleet nieuwe Lelystad Airport moet in 2018 operationeel zijn en zal uiteindelijk de derde luchthaven van Nederland worden met 45.000 vluchten per jaar. In de visie van gemeente Lelystad

4. ⁵ <http://www.imergis.nl/asp/KlikkaartR25.asp>

ontwikkelt het vliegveld zich tot een zelfstandige regionale luchthaven.

- Flevoland kent een aantal grote attracties en evenementen binnen de regio, die jaarlijks terugkeren en veel publiek trekken in o.a. Lelystad, Dronten en Almere. Walibi Holland, stichting NET en gemeente Dronten werken aan de totstandkoming van een permanent evenemententerrein; Het Ellerveld, dat samen met het Walibi evenemententerrein wordt ingezet voor grote evenementen met zo'n 55.000 bezoekers. In Zeewolde wordt een evenemententerrein voor de scouting op (inter)nationaal niveau ingericht.
- Binnen Flevoland is een groot aantal recreatiebedrijven, campings en recreatiewoningen.
- Rijkswaterstaat verbreedt de komende jaren de drukke snelwegen tussen Schiphol, Amsterdam en Almere (SAA). De A6 zal worden verbreed van 2x4 naar 2x5 rijstroken van knooppunt Muiderberg tot de Hollandse Brug. Er zal een nieuw knooppunt bij de Hogering in Almere worden gerealiseerd. Op de Hollandse Brug komen 2x4 rijstroken, een wisselbaan met 2 rijstroken, een busbaan en een rijbaan voor langzaam verkeer.
- Betere spoorverbinding tussen Schiphol, Amsterdam, Almere en Lelystad (SAAL). De spoorverbinding tussen Schiphol, Amsterdam, Almere en Lelystad wordt verder verbeterd. Daardoor wordt het mogelijk om vanaf 2023 elke 10 minuten een Intercity en elke 10 minuten een Sprinter te laten rijden.

Prognose ontwikkelingen.

In het Omgevingsplan staat het volledige omgevingsbeleid voor de periode 2006-2015, met een doorkijk naar 2030. Dit beleid is ontwikkeld in overleg met medeoverheden, maatschappelijke organisaties en de inwoners van Flevoland.

Wat betreft de verwachte ontwikkelingen zullen we voor het regionaal risicoprofiel aansluiten bij omgevingsbeleid van de Provincie Flevoland.

- Almere 2.0 (Schaalsprong Almere): Een regio specifiek aandachtspunt is de schaalsprong van Almere die de komende jaren wordt gemaakt. In 2030 kan Almere bestaan uit een bevolking van 350.000 inwoners, met alle aanverwante sociaaleconomische ontwikkelingen.
- De ontwikkeling van buitendijkse gebieden in de regio, verdienen aandacht in het kader van overstromingsdreiging. De buitendijkse gebieden worden echter opgespoten tot een dusdanige hoogte dat ze in geringe mate kunnen overstromen.
- Flevokust is een nieuw te realiseren multimodale overslaghaven met een containerterminal en een 'nat' (dat wil zeggen haven gebonden en haven gerelateerd) industrieterrein die aan de noordkant van Lelystad komt.

Flevokust is gelegen ten noorden van Lelystad aan diep vaarwater, in de directe nabijheid van een groeiende luchthaven (Lelystad Airport), de drukke scheepvaartroute Amsterdam-Lemmer, de snelweg A6 en het spoor (Hanzelijn).

- Vanaf 2015 zal er ook goederenvervoer per spoor door Flevoland gaan plaatsvinden.

Aanbeveling: De veiligheidsregio als adviseur betrekken bij het opstellen van het Provinciaal Omgevingsplan 2016-2019.

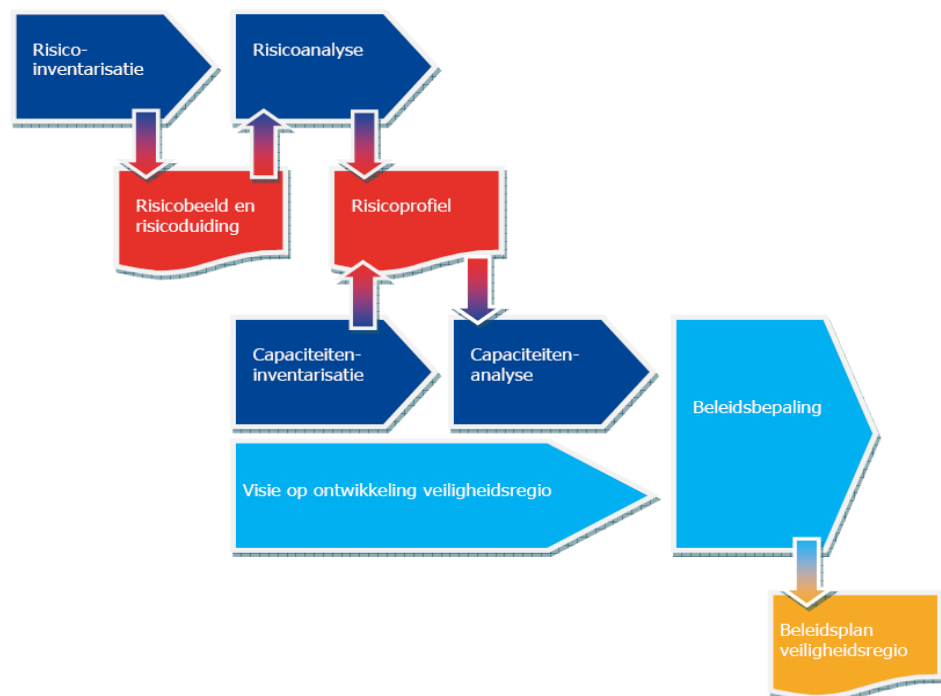
3 Methode

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de verschillende processtappen benoemd die zijn gemaakt bij de ontwikkeling van het regionaal risicoprofiel Flevoland. Leidraad hierbij is geweest 'de Handreiking Regionaal Risicoprofiel', een landelijk opgestelde handreiking. Aanvullend wordt er ingegaan op geraadpleegde informatiebronnen, zoals de risicokaart.

3.2 Processchema 'Handreiking Regionaal Risicoprofiel'

In figuur 3.1 zijn de processtappen weergegeven conform 'de Handreiking Regionaal Risicoprofiel'. Deze processtappen zijn door middel van een aantal terugkoppelmomenten doorlopen met de kerngroep en de klankbordgroep. Daarnaast zijn er instanties en personen geconsulteerd die een bijdrage hebben geleverd op specifieke onderwerpen⁶. De processtappen komen in dit hoofdstuk kort aan de orde.

Figuur 3.1 Processtappen regionaal risicoprofiel en beïnvloedingsanalyse volgens de Handreiking Regionaal Risicoprofiel

5. Hierbij valt te denken aan Staatsbosbeheer op het gebied van het crisistype natuurbranden.

3.2.1 Risico-inventarisatie

De eerste stap om te komen tot een risicoprofiel is het maken van een risico-inventarisatie.

De volgende vragen staan centraal in de risico-inventarisatie:

- Welke risicovolle situaties zijn er in de regio en omliggende gebieden (<5 km) aanwezig?
- Welke soorten rampen en crises kunnen zich voordoen in de regio en aangrenzende gebieden?
- Welke toekomstige ontwikkelingen kunnen zich daarin voordoen?

3.2.2 Risicobeeld en risicoduiding

Als resultaat van de risico-inventarisatie is een selectie ontstaan met crisistypen/ incidenttypen die relevant zijn voor Flevoland en verder uitgewerkt moeten worden. Op basis van aanvullende informatie wordt een risicobeeld opgesteld. In dit risicobeeld wordt de context en de spreiding van de risico's uitgewerkt. Zodoende kan er beter worden beoordeeld in welke mate de risico's bepalend zullen zijn in het risicoprofiel. Samen met de risico-inventarisatie vormt dit risicobeeld de basis voor de risicoanalyse.

3.2.3 Risicoanalyse

In de risicoanalyse worden alle risico's uit de inventarisatie en het risicobeeld uitgewerkt in realistische scenario's. In deze scenario's wordt een beeld geschetst van een aantal mogelijke tot waarschijnlijke effecten (aantal doden/gewonden, sociale en politieke stabiliteit, schade aan economie, ecologie, cultureel erfgoed enz.) van een dergelijke ramp of crisis. Waar mogelijk wordt aangesloten bij bestaande scenario's van de crisispartners in de regio, of vanuit de landelijke risico-inventarisatie. Voor het overige deel zijn de scenario's tot stand gekomen in overleg met de partners die de meeste affiniteit hebben met het betreffende scenario.

Bij het omschrijven van scenario's is (conform de Handreiking) geen rekening gehouden met domino-effecten van één scenario in een ander scenario (bijv. uitval voedselvoorziening in geval van bijv. griep пандemie). In die gevallen is er al snel sprake van een landelijk scenario, en valt daarom buiten het kader van het regionale risicoprofiel.

Na het opstellen van de scenario's zijn deze in een expertsessie beoordeeld op impact en waarschijnlijkheid.

De impact kan als volgt worden aangegeven:

- Beperkt gevolg (A);
- Aanzienlijk gevolg (B);
- Ernstig gevolg (C);
- Zeer ernstig gevolg (D);
- Catastrofaal gevolg (E).

De vitale belangen en impactcriteria die zijn beoordeeld:

1. Territoriale veiligheid
 - 1.1 Aantasting van de integriteit van het grondgebied
2. Fysieke veiligheid
 - 2.1 Doden
 - 2.2 Ernstig gewonden en chronisch zieken
 - 2.3 Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)
3. Economische veiligheid
 - 3.1 Kosten
4. Ecologische veiligheid
 - 4.1 Langdurige aantasting van het milieu en natuur (flora en fauna)
5. Sociale en politieke stabiliteit
 - 5.1 Verstoring van het dagelijks leven
 - 5.2 Sociaalpsychologisch impact
6. Veiligheid van cultureel erfgoed
 - 6.1 Aantasting van cultureel erfgoed

De waarschijnlijkheidsschatting is uitgevoerd op basis van de weergegeven criteria.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0,05	zeer onwaarschijnlijk
B	0,05 – 0,5	onwaarschijnlijk
C	0,5 – 5	mogelijk
D	5 – 50	waarschijnlijk
E	50 - 100	zeer waarschijnlijk

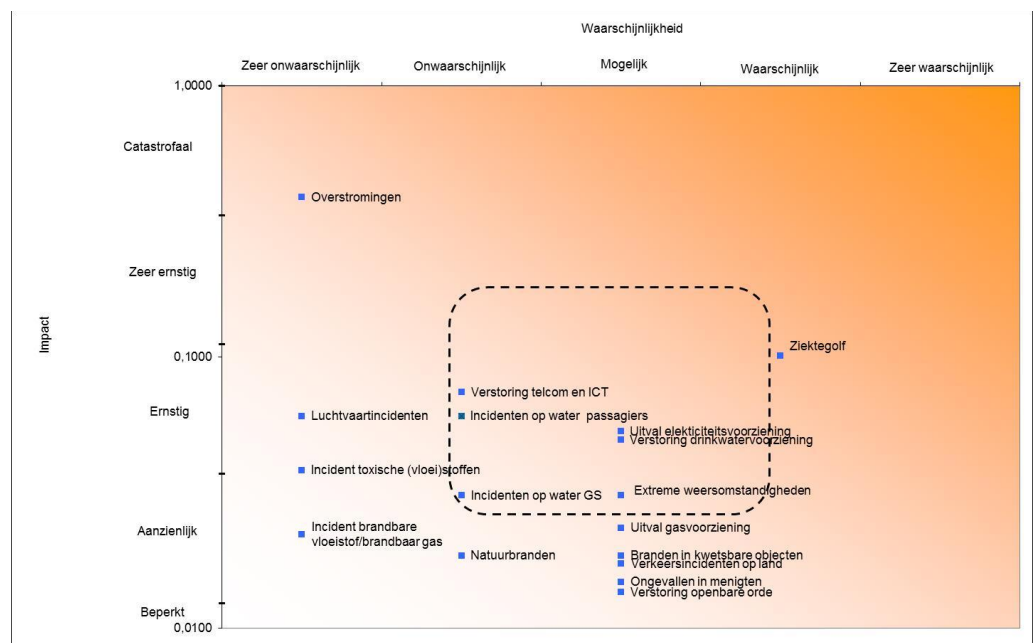
Conform de landelijke handleiding vindt de risico-inventarisatie plaats aan de hand van maatschappelijke thema's.

Deze maatschappelijke thema's zijn verder uitgewerkt in crisistypen.

Maatschappelijk thema	Crisistype
1. Natuurlijke omgeving	1.1 Overstromingen 1.2 Natuurbranden 1.3 Extreme weersomstandigheden 1.4 Plagen 1.5 Dierziekten
2. Gebouwde omgeving	2.1 Branden in kwetsbare objecten 2.2 Instorting in grote gebouwen en kunstwerken
3. Technologische omgeving	3.1 Incidenten met brandbare/explosieve stof in open lucht 3.2 Incidenten met giftige stof in open lucht 3.3 Kernincidenten
4. Vitale infrastructuur en voorzieningen	4.1 Verstoring energievoorziening 4.2 Verstoring drinkwatervoorziening 4.3 Verstoring rioolwaterafvoer en afvalzuivering 4.4 Verstoring telecommunicatie en ICT 4.5 Verstoring afvalverwerking 4.6 Verstoring voedselvoorziening
5. Verkeer en vervoer	5.1 Luchtvaartincidenten 5.2 Incidenten op of onder water vervoer passagiers 5.3 Incidenten op of onder water vervoer gevaarlijke stoffen 5.3 Verkeersincidenten op land 5.4 Incidenten in tunnels
6. Gezondheid	6.1 Bedreiging volksgezondheid 6.2 Ziektegolf
7. Sociaal maatschappelijke omgeving	7.1 Ongeval in menigten 7.2 Verstoring openbare orde

Figuur 3.2 Tabel Maatschappelijke thema's en crisistype per thema

Op basis van deze beoordeling is een risicodiagram opgesteld. Dit risicodiagram geeft een overzicht van de relevante dreigingen, op een onderling vergelijkbare wijze. Het risicodiagram geeft een totaalbeeld van een gemiddelde score op alle impactcriteria die zijn benoemd.

Figuur 3.3 Risicodiagram Flevoland

Het regionaal risicoprofiel Flevoland 2014 vormt een algemene beoordeling van de risico's. Het beeld van het regionaal risicobeeld is aan de hand van daadwerkelijke incidenten bijgesteld en wijkt marginaal af van het risicoprofiel 2011-2014. (bijlage 1)

De volgende crisistypen in het middengebied van het risicoprofiel worden verder uitgewerkt.

- Extreme weersomstandigheden;
- Verstoring drinkwater;
- Uitval elektra;
- Verstoring ICT en communicatie;
- Waterincidenten met passagiersvervoer;
- Waterincidenten met gevaarlijke stoffen.

De crisistypen, overstroming, ziektegolf en kernincidenten worden opgenomen in de Nationale Risicobeoordeling en zullen landelijk worden uitgewerkt. Veiligheidsregio Flevoland levert hier een actieve bijdrage aan.

Het kan echter wenselijk zijn om de impact van een dreiging (scenario) op een specifiek criterium te beschouwen. Daartoe is voor ieder impactcriterium een risicodiagram opgesteld.

Beïnvloedingsanalyse

3.3 Inleiding

In 2011 is het Regionaal Risicoprofiel Flevoland 2011-2014 vastgesteld. Het regionaal risicoprofiel bevat een inventarisatie en analyse van de risico's in de veiligheidsregio. In het regionaal risicoprofiel van Veiligheidsregio Flevoland is een 16-tal incidenttypes beschreven. Op basis van waarschijnlijkheid en impact zijn ze geplaatst in een risicodiagram. Het risicodiagram geeft antwoord op de vragen: *Wat kan ons gebeuren?* en *Hoe waarschijnlijk is dat?*

Met de vaststelling van het risicoprofiel geeft het Veiligheidsbestuur tevens opdracht voor het vervolgproces waarin risico's worden geprioriteerd en de 'prioritaire risico's' worden geanalyseerd door middel van een beïnvloedingsanalyse.

Door de kerngroep Fysieke Veiligheid (Risicoprofiel) is een programmaplan opgesteld.

Stap 2 in het proces is het opstellen van een methodiek om de beïnvloedingsanalyse (voorheen capaciteitsanalyse) uit te voeren. In dit hoofdstuk wordt de methodiek op hoofdlijnen toegelicht.

Een gangbare en beproefde landelijke methode voor het opstellen van een beïnvloedingsanalyse is niet voorhanden. Daarom is een eigen methodiek ontwikkeld.

Deze nieuwe methodiek wordt voorgelegd aan het landelijk Netwerk Regionaal Risicoprofiel. Tussentijds wordt de methodiek geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.

3.4 Wat is een Beïnvloedingsanalyse?

Een beïnvloedingsanalyse geeft antwoord op de vragen:

Wat doen we al om een risico te beheersen?

en

Wat kunnen we meer, minder of anders doen?

Het begrip 'capaciteit' is hierbij breed gedefinieerd. Mogelijkheden (capaciteiten) tot beïnvloeding hebben zowel betrekking op de veiligheidsregio zélf alsook op haar partners: wat kunnen de verschillende partijen bijdragen aan het afdekken van het risico. Het heeft in ieder geval betrekking op de processen van risicobeheersing, incidentbestrijding en herstel. Maar ook binnen ondersteunende processen als informatiemanagement, kwaliteitszorg en kennismanagement kunnen maatregelen getroffen worden.

Het uitvoeren van een beïnvloedingsanalyse kan vergeleken worden met het uitvoeren van een "systeemaudit". De beïnvloedingsanalyse heeft tot doel om het bestuur gefundeerde strategische keuzes te kunnen laten maken over gerichte maatregelen om de 'prioritaire risico's' aan te pakken.

Het is de basis voor risico specifieke beleidsvoornemens in het beleidsplan. De beïnvloedingsanalyse geeft inzicht in het risico en de mogelijkheden om het risico te verkleinen en/of de bestrijding te verbeteren.

3.5 Wie voert de beïnvloedingsanalyse uit?

Voor ontsluiting van inhoudelijke informatie over prioritaire risico's wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van (bestaande) (overleg)structuren, de zogenaamde expertgroepen. Hierin kunnen zowel interne medewerkers als externe partners vertegenwoordigd zijn.

De beïnvloedingsanalyse leunt in sterke mate op **kennis en handelen bij mensen (experts)** en slechts in beperkte mate op getallen en rekenexercities.

3.6 Stappenplan beïnvloedingsanalyse

Voor elk prioritair risico worden de volgende stappen doorlopen / vragen beantwoord:

1. Beschrijven context scenario.
 - a. Beschrijving scenario
 - b. Waar kan het incidenttype in de regio plaatsvinden? (bv. aangeven op topografische kaart).
 - c. Heeft het incidenttype zich (elders) al eens voorgedaan?
 - d. Wat zijn de consequenties als het incident zich voordoet?
 - e. Heeft het onderwerp maatschappelijke aandacht (kranten, tv, sociale media etc.)
 - f. Heeft het onderwerp politieke en bestuurlijke aandacht?
2. Beschrijven wettelijk kader.
 - a. Is er wet- en regelgeving van toepassing op dit incidenttype? Zo ja, welke?
 - b. Wat zijn hierin de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de verschillende partijen?
 - c. In welke mate wordt in de veiligheidsregio voldaan aan / uitvoering gegeven aan wet- en regelgeving?
3. Inventariseren bij risico betrokken werkgroepen, overlegvormen, expertgroepen, afdelingen etc. Inventariseren betrokken externe partijen / partners.

Stap 1 t/m 3 worden door de kerngroep uitgevoerd

4. Bijeenkomst met experts. Beantwoording van 1e hoofdvraag: *Wat doen we allemaal al om een risico te beheersen?* Inventariseren van toepassing zijnde beleid, werkafspraken, convenanten, procedures, plannen etc.
5. Bijeenkomst met experts. Beantwoording van 2e hoofdvraag: *Wat kunnen we meer, minder of anders doen?*
6. Opstellen van "long-list" met verbetermaatregelen.
7. Selectie van maatregelen welke voorgelegd zullen worden aan het bestuur: "shortlist" met verantwoordelijke actiehouders.

De stappen 4 t/m 7 worden door de expertgroep uitgevoerd.

8. Bevindingen, conclusies en aanbevelingen verwerken in bestuurlijke rapportage.
9. Rapportage ter besluitvorming inbrengen in Algemeen Bestuur.

De stappen 8 en 9 worden door de kerngroep uitgevoerd.